

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 23^Η

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ

Πρὸς τὸν ἱερὸ Κλῆρο
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης
Ἐνταῦθα

Θέμα: «Περὶ τῆς μεταφορᾶς ἱερῶν Εἰκόνων καὶ τιμίων Λειψάνων πρὸς προσκύνηση ἀπὸ τὸν πιστὸ λαό».

Ἀγαπητοὶ Πατέρες,

Λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὶς ἐπισυναπτόμενες ὑπ' ἀριθ. 4534/2105/19.9.2025, 2597 (2023/721/19.6.1995) καὶ 2760 (382/196/29.1.2003) Σεπτὲς Ἐγκυκλίους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σᾶς ἀποστέλλω τὴν παροῦσα, ὥστε νὰ προσέξουμε ἰδιαίτερος ἓνα θέμα ποὺ ἀπαιτεῖ διάκριση καὶ σεμνότητα· τὴν μεταφορὰ ἱερῶν Εἰκόνων καὶ τιμίων Λειψάνων πρὸς προσκύνηση ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς μας.

Ἡ Ἐκκλησία μας, ὅπως καλὰ γνωρίζετε καὶ ζεῖτε ὅλοι σας, ἀποδίδει βαθεῖα τιμὴ καὶ σεβασμὸ στὰ τίμια Λείψανα καὶ στὶς ἱερὲς Εἰκόνες, ὡς σημεῖα παρουσίας τῆς Θείας Χάριτος καὶ μαρτυρία τῆς πίστεως τῶν Ἀγίων. Ὁ Μέγας Καππαδόκης Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας μας, Ἅγιος Βασίλειος, θεμελιώνοντας πρῶιμα, κατὰ κάποιον τρόπο, τὴν θεολογία τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποῖα τελικῶς ἀποκρυστάλλωσε καὶ ἀποτύπωσε τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία περὶ τῆς τιμῆς τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ τῆς θέσεώς τους στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πιστῶν, σημειώνει ὅτι «ἡ τῆς εἰκόνοσ τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει¹», δηλαδὴ ἡ τιμὴ ποὺ ἀπονέμουμε στὴν εἰκόνα ἀναφέρεται στὸ εἰκονιζόμενο πρόσωπο καὶ ὄχι στὰ ὑλικά στοιχεῖα της. Ὁμοίως καὶ τὰ ἅγια Λείψανα, ὡς φορεῖς τῆς θεώσεως καὶ τῆς ἐνεργοῦ Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἄρα καὶ ἀπόδειξη τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς, ἀξιοῦνται τιμῆς καὶ προσκυνήσεως καὶ ὄχι, φυσικά, λατρείας, ἡ ὁποῖα ἀνήκει μόνο στὸν Θεό.

Πρὸς τοῦτο, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴ ὅλων μας, προκειμένου ἡ μεταφορὰ τῶν ἱερῶν Εἰκόνων ἢ ἱερῶν Λειψάνων νὰ γίνεται μὲ εὐλάβεια, κόσμιο ἦθος καὶ ἐκκλησιαστικὴ τάξη. Ἡ

¹ Ἀγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, «Περὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος», PG 32, 149C.

ἐκκλησιαστική ἐμπειρία μᾶς βεβαιώνει, ὅτι ἡ συχνή μετακίνηση ἱερῶν ἀντικειμένων δύναται νὰ ἐπισύρει κινδύνους ἀπὸ ἀπροσεξία ἢ «ἐξοικείωση», ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξασθενήσει τὴν ἐσωτερικὴ πνευματικὴ ἀντίληψη τῶν πιστῶν, ὅταν τὸ ἱερὸ γίνεται συνήθεια καὶ θέαμα, ἐνῶ πάντοτε -δυστυχῶς- ἐμφυλλοχωρεῖ ὁ κίνδυνος καλλιέργειας ἰδιοτέλειας στὴν σχέση τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν Θεὸ καὶ πρόσδωσης ἀνταποδοτικοῦ ἢ καὶ «μαγικοῦ», ἀκόμη, χαρακτηριστὴν στὴν Πίστη τους.

Ἐπιπλέον καὶ ἐπειδὴ πολλά εἶναι ἐκεῖνα τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, τὰ ὁποῖα αἰτοῦνται ἀπὸ ἐμᾶς, τὴν μεταφορά, κατὰ τὶς ἡμέρες ποὺ πανηγυρίζουν οἱ ἱεροὶ Ναοὶ τους, ἱερῶν Λειψάνων ἢ ἱερῶν Εἰκόνων, τὰ ὁποῖα, ὅμως, δὲν ἀνήκουν στὸν τιμώμενο ἅγιο, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μετατίθεται τὸ κέντρο βάρους τῆς ἐορτῆς στὸ μεταφερομένο ἱερὸ Σέβασμα, σᾶς γνωρίζουμε ὅτι ἀπὸ τοῦδε καὶ στὸ ἐξῆς -καὶ κατὰ τὶς ἡμέρες τῆς Πανηγύρεως τῶν Ἱερῶν Ναῶν, τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων- δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ ἱερῶν Εἰκόνων, ἱερῶν Λειψάνων καὶ ἐτέρων ἱερῶν Κειμηλίων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφοροῦν στὸν τιμώμενο Ἅγιο. Εὐνόητο φυσικὰ τυγχάνει, ὅτι ἡ ἀρχαῖα παράδοση συνεορτασμοῦ τῆς Παναγίας μετὰ τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ Πολιούχου μας ἁγίου Δημητρίου, ἀποτελεῖ ἐξαίρεση.

Κατόπιν τούτων ὀρίζουμε, ὅτι σὲ κάθε Ἱερὸ Ναό, ἡ μεταφορὰ ἱερῶν Εἰκόνων ἢ τιμίων Λειψάνων πρὸς προσκύνηση καὶ ἐνίσχυση τοῦ χριστεπώνυμου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ γίνεται μόνο μία φορὰ τὸ χρόνο, ὅταν εἰδικὲς ποιμαντικὲς καταστάσεις ἐπιβάλλουν κάτι τέτοιο, ὥστε τὸ γεγονός νὰ ἔχει ὄντως λειτουργικὴ καὶ πνευματικὴ σημασία. Ἐπίσης, ὅπως μέχρι σήμερα, ἡ ἄδεια θὰ ζητεῖται ἐγγράφως ἀπὸ ἐμᾶς καὶ, ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ τὴν Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες,

Ἡ ἀληθινὴ τιμὴ πρὸς τοὺς Ἁγίους καὶ τὰ ἱερὰ Σεβάσματα τῆς Πίστεώς μας, ἐκδηλώνεται κυρίως ὅταν μιμούμαστε τὴν ζωὴ, τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν πίστη τους, καὶ ὅταν κάθε τελεσιουργία μας ἀναπέμπεται «εἰς δόξαν Θεοῦ» καὶ πρὸς πνευματικὴ ὠφέλεια τῶν πιστῶν μᾶς. Παρακαλῶ, λοιπόν, γιὰ τὴν πιστὴ τήρηση τῶν παραπάνω, ὥστε ὅλοι μας μὲ ἀληθινὴ εὐλάβεια, ταπείνωση καὶ διάκριση, νὰ ἐκζητοῦμε τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Ἀγίων Του.

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ.

Με πατρικὲς καὶ ἀδελφικὲς εὐχὲς ἀγάπης

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

§ Θεσσαλονικαὶ Φιλόθεος

† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ

Ἐσωτερικὴ Διανομὴ:

➤ Ἀρχεῖον· Φ. Ἐγκυκλίων Μητροπολίτου.